

Suunnitelmaa – Oppilaitosyhteistyö

Hankkeen vastuhenkilöt: Sari Hatanpää ja Mari Takala

Nykytila: Oppilaitoksissa on erityisen tuen tarpeessa olevia opiskelijoita, jotka ovat tuen puuttuessa vaarassa syrjäytyä opintojen jälkeen ja jopa aikana. On todettu, että Porin YT-alueella vammaisopiskelijoiden polut opiskelujen jälkeen polutetaan suhteellisen hyvin, koska vammaispalveluista on käytettävissä työvalmentaja, joka ottaa oppilaasta kopin jo hyvissä ajoin ennen valmistumista. Kuitenkin myös muissa opiskelijoissa on yksilöitä, jotka hyötyisivät tuesta. Osa nuorista tarvitsee TE-toimiston palveluja, osa sosiaalityöntekijää ja osa jotain muuta. Tarpeet ovat siis monimuotoisia. Monilla opiskelijoilla ei kuitenkaan mahdollisuutta esimerkiksi työvalmentajaan ole, sillä siihen vaaditaan usein diagnoosi (vika, vamma, sairaus). Kelan hakemusprosessit koetaan raskaiksi ja massiivisiksi. Opiskelijoilla on yhä enemmän tuen tarvetta. Monilla on vaikeuksia elämänhallinnassa ja se kumuloituu yhä useammalle elämän osa-alueelle.

Tavoite tila: Oppilaalla on oikeus tukeen opintojen ja työelämän/osallisuuden nivelvaiheeseen riippumatta diagnoosista tai sen puutteesta. Sen sijaan apua saisi omasta halusta ja tuen tarpeesta lähtien. Nivelvaiheeseen on vastuutaho. Opiskelijan omia toiveita kuunnellaan. Maakuntaudistuksessa tuen tarpeessa oleva henkilö saa tukea maakunnan valmennuskeskukselta. Lisäksi, keskeyttämisuhassa oleva nuori voi suullisella hakemuksella oppilaitoksen kautta saada Kelalta ammatillista kuntoutusta. opiskelijan haasteet tunnustetaan laaja-alaisesti opintojen aikana sekä työelämän nivelvaiheessa. Elämän eri osa-alueiden haasteet nostetaan esille ja otetaan puheeksi esimerkiksi Kykyviisarin avulla.

Panos: Otetaan yhteyttä kaikkien kohderyhmäksi luokiteltujen oppilaitosten ammattihenkilöihin ja kartoitetaan käytännön hyvät jutut ja haasteet. Nykytilan perusteella luodaan malli, joka johtaa tavoitettiin. Järjestetään tarvittavia koulutuksia ja pilotoidaan. Kerätään palaute ja arviot. Tehdään kartoitusta myös järjestöpuolella tarkoituksena tunnistaa järjestöjen tuomat mahdollisuudet Satakunnan alueen nuorille.

- 1) Hyödynnetään OSKU-toimintamallin mukaista työkykykoordinaattori – mallia. Tulevassa maakunnan ”valmennuskeskuksessa” olisi oppilaitosten kanssa yhteistyötä tekevä työkykykoordinaattori, joka voisi jalkautua esim. viikottain oppilaitoksiin. Hänelle voisi ohjautua oma-aloitteisesti tai ervan/opon yhteydenotosta. Pääasia, että tukea tarvitsevat saavat tahon, jonka kanssa pohtia työelämään siirtymisen vaiheita sekä toimenpiteitä. Työkykykoordinaattori – mallia pilotoidaan nykytilassa yhteistyössä TE-toimiston olemassa olevan työkykykoordinaattorin kanssa. Mallissa oppilaitos ottaa yhteyttä suoraan työkykykoordinaattoriin, joka toteuttaa vastuullisen asiakasohjauksen mallia sekä tuntee keinovalikoiman. Työkykykoordinaattori ottaa valmistuvasta opiskelijasta kopin ja yhdessä he etsivät opiskelijalle parhaan jatkamahdollisuuden, toivottavasti avoimilla työmarkkinoilla.

Pilotoinnin tuloksia hyödynnetään pohdittaessa sen soveltuvuutta ”valmennuskeskus” – toimintamalliin.

www.satasote.fi

Satasoten kuntoutus- ja työllisyshankkeet

@KuTyHankkeet

- 2) Kentältä nousseen palautteen perusteella tehdään yhteistyössä Kelan kanssa kokeilu ns. ”kevyen mallin” pilotoinnista. Mallissa ammatillista kuntoutusta haetaan ilman diagnoosia, oppilaitosten ammattitaitoon nojaten. Pilotti vaatii oppilaitoksilta vastuutahon ja kirjallisen hakemuksen, ei kuitenkaan vaadi B-lausuntoa tai diagnoosia. Ei pitkää ja hankalaa hakuprosessia vaan ”nopeampi väylä”. Oppilaalta vaatii vain suullisen hakemuksen. Sovitaan käytännön asioista Kelan kanssa – ovat luvanneet osoittaa Kelasta henkilön hoitamaan heidän päässään tätä kokeilua.
SATAOSAA – hanke kerää kouluilta tiedot pilotin vastuuhenkilöistä.
- 3) Pilotoidaan Kykyviisaria oppilaitoksista valmistuvien opiskelijoiden kohdalla yhteistyössä Satakunto hankkeen kanssa. Pilotissa kokeillaan voiko Kykyviisarilla seuloa isosta joukosta erityisen tuen tarpeessa olevia opiskelijoita, jotka eivät ole ”jääneet” erityisopettajan haaviin. Lisäksi, Kykyviisaria voidaan oppilaitoksissa käyttää ”puheeksi ottamisen” välineenä. Kykyviisarin avulla voidaan myös tunnistaa osa-alueet, joissa opiskelijalla on tuen tarvetta.

Arviointimenetelmät: Käytetään laadullisia mittareita esimerkiksi koulutusten ja pilotoinnin arvioinnissa, raportoidaan ja dokumentoidaan etenemistä ja peilataan saavutettua kehitystä ”nykytilaan”. Pyritään keräämään palautetta toimintamallin pilotoinnin aikana ja sen jälkeen sekä koulun henkilökunnalta, opiskelijoilta että työkykykoordinaattorilta. Kerätään taustatueksi myös tilastoja nuorten osalta (koulupudokkaat, nuorisotyöttömyys,

Arviointikysymykset:

- Onko hankesuunnittelijoilla ollut tarpeeksi aikaa toimenpiteen suorittamiseen?
- Onko kaikki tarkoituksenmukaiset oppilaitokset Satakunnan alueelta otettu mukaan kehitysyhteistyöhön? Onko nykytila selvästi kuvattu?
- Onko seminaarissa käyty selkeästi läpi oppilaitosyhteistyön suunnitelma ja toiminta?
- Onko pilotointia koskevassa koulutuksessa käyty selkeästi läpi toimintamalli eli mitä vaaditaan opiskelijalta, oppilaitosten henkilökunnalta ja työkykykoordinaattorilta?
- Saatiinko omarahoitusosuutta käytettyä pilotoinnissa?
- Pystytäänkö toimintamallista laatimaan prosessikuvaus pilotoinnin tulosten perusteella?
- Millaista palautetta pilotoinnista saatiin? Opiskelijat? Henkilökunta? Työkykykoordinaattori?
- Onko yhteistyötä tehty Ohjaamon kanssa?
- Onko viestintä ollut tehokasta?
- Onko työnantajayhteistyötä tehty riittävästi?
- Onko markkinointia harjoitettu?

Yleinen arviointikysymys: Onko kaikilla tuen tarpeessa olevilla opiskelijoilla diagnosirajoista riippumatta mahdollisuus tukeen opintojen ja työelämän nivelvaiheessa?

Indikaattorit

- Laadulliset mittarit: pilotoinnin tulokset – paraniko opintojen ja työllisyyden nivelvaihe a) opiskelijan b) henkilökunnan c) työkykykoordinaattorin näkökulmasta?
- Tilastollinen mittari: Nuorisotyöttömyys? Koulupudokkaat? Jokin muu?

Tavoitellut tulokset: Tulevaisuudessa Satakunnassa on olemassa rakenteellinen toimintamalli, jossa tuen tarpeessa oleva opiskelija saa tukea opintojen ja työelämän väliseen nivelvaiheeseen. Tavoitteena on, että tuelle ei ole ”kriteerejä” vaan tuki on tarvelähtöistä eikä vaadi vikaa, vammaa tai sairautta. Maakunnassa osataan hyödyntää myös järjestöjen toimintaa.

